

# De vrijwilliger en de Wmo

- De betekenis van de transitie voor de vrijwilliger in de dagelijkse praktijk

Jolanda Kroes  
31 maart 2016



# Inhoudsopgave

■ De Wmo werkplaatsen	3
■ Inleiding	5
■ Opzet van de module	6
■ Inhoud van bijeenkomst 1	7
■ Inhoud van bijeenkomst 2	10
■ Inhoud van bijeenkomst 3	13

# De Wmo werkplaatsen

## Context: een paradigmawisseling in sociale dienstverlening

### 1. Inleiding

Een belangrijk doel van de transitie in het sociaal domein is de maatschappelijke ondersteuning en zorg zo dicht mogelijk bij de burger in wijk en dorp te positioneren. En in combinatie daarmee een manier van werken die uitgaat van de eigen kracht van de burger en zijn sociale netwerk, dat wil zeggen meer regie en zeggenschap van de burger over hoe hij geholpen wil worden. Een andere manier van werken die aansluit bij de bakens van Welzijn Nieuwe Stijl en De Kanteling. Na de transitie - de decentralisatie en overheveling van taken van het rijk naar gemeenten, gepaard met bezuinigingen - volgt de transformatie: anders gaan werken, met toepassen van die nieuwe bakens: dichtbij, direct, integraal, eropaf als nodig, maar ok meer ruimte voor de professional. Dichtbij de burger betekent ondersteuning die is georganiseerd in wijk of dorp: niet meer werken vanuit een bepaalde instelling, maar vanuit brede gebiedsteams, althans voor wat betreft de eerste lijn. Deze nieuwe manier van werken vraagt een heel andere inzet van de professional. Daar is veel aandacht voor. Vanuit de Wmo-werkplaats zetten we daar sterk op in: in de richting van het werkveld, de professionals, en in de richting van het onderwijs, dat moet vernieuwen en professionals moet gaan afleveren die hierop inspringen.

### Wat is een Wmo werkplaats?

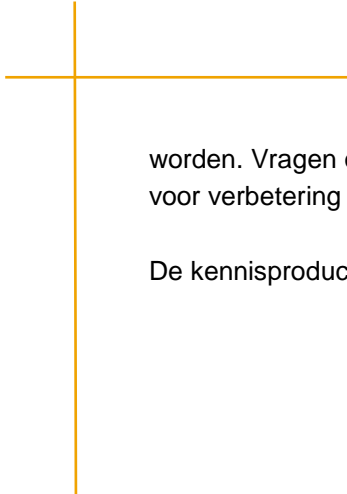
In september 2009 startten zes regionale Wmo-werkplaatsen in Nederland; in 2014 uitgebreid met nog eens acht werkplaatsen. Het zijn regionale samenwerkingsverbanden van Hbo-instellingen en lectoren, zorg- en welzijnsinstellingen en gemeenten, gericht op praktijkonderzoek, beroepsinnovatie en deskundigheidsbevordering op het terrein van de maatschappelijke ondersteuning. Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport geeft deze werkplaatsen een stimuleringssubsidie.

De werkplaats is een kennisnetwerk waarin een hogeschool en/of lectoraat, gemeenten, organisaties en beroepsbeoefenaren samenwerken aan onderzoek, methodiekontwikkeling en (regionale en landelijke) kennisverspreiding rond community care. In een Wmo-werkplaats staat de ontwikkeling van praktijkkennis, prescriptieve kennis voor het handelen, centraal. Empirisch onderzoek en professioneel handelen zijn met elkaar verbonden in een zogenaamde empirisch-regulatieve cyclus. De Wmo-werkplaats verbindt praktijkgericht onderzoek en beroepspraktijk en bevordert het evidence- en practice-based werken in de sector zorg en welzijn. Vragen van gemeenten, instellingen, burgers en cliënten sturen de onderzoeksactiviteiten, de praktijkontwikkeling en de scholing.

### Onderwijsmodules

De afgelopen drie jaar hebben de Wmo-werkplaatsen wederom nieuwe werkvormen voor zorg en welzijn opgespoord, verder ontwikkeld en geëvalueerd. Op basis van deze praktijkervaringen en – onderzoek, ontwikkelden de werkplaatsen onderwijsmodules, die om niet ter beschikking gesteld worden aan gemeenten, organisaties in de zorg- en welzijnssector, opleiders en andere belangstellenden. In de onderwijsmodules staat een bepaald maatschappelijk probleem en een door de Wmo-werkplaats gevolgde en ontwikkelde methodiek centraal.

De onderwijsmodules zijn gratis digitaal toegankelijk en mogen aangepast worden aan de lokale context. Ze mogen niet zonder voorafgaande toestemming voor commerciële doeleinden gebruikt



worden. Vragen over inhoud en toepassing van deze specifieke onderwijsmodule en suggesties voor verbetering kunnen gestuurd worden aan Lies Korevaar e-mail [e.l.korevaar@pl.hanze.nl](mailto:e.l.korevaar@pl.hanze.nl)

De kennisproducten van de Wmo-werkplaatsen worden uitgegeven en beheerd door MOVISIE.

# Inleiding

Het doel van de Wmo is om participatie van burgers te bevorderen en ondersteuning op maat te bieden bij mensen die dit nodig hebben. Het kenmerk van de Wmo is dat de participatie wordt bevorderd niet alleen door een beroep te doen op de inzet van professionals, maar ook op de inzet van sociale netwerken, vrijwilligersinitiatieven en wijkverbanden (VWS, 2011).

In Welzijn Nieuwe Stijl (2010) is dit verwoord in één van de acht bakens. Baken vier beschrijft formele en informele zorg in optimale verhouding. “Dit betekent voor burgers, professionals en gemeenten een forse verandering van houding en aanpak, die breekt met de traditie van recht, of vanzelfsprekend een beroep kunnen doen op professionele ondersteuning”.

Vrijwilligers dragen bij aan de participatie en zelfredzaamheid van anderen, maar ook aan onderlinge betrokkenheid. Het inzetten van vrijwilligers in een samenleving waar een groot appèl gedaan wordt op het zelfoplossend vermogen van de burger betekent dat de rol van de vrijwilliger verandert ([www.invoeringwmo.nl](http://www.invoeringwmo.nl)).

Professionele ondersteuning is kostbaar en vergt een kritische afweging van de keuze waar deze wel en waar niet moet worden ingezet. VWS vermeldt in haar brochure Welzijn Nieuwe Stijl (2010) “Vrijwilligerswerk moet - met behoud van eigenheid van vrijwillige inzet - ook krachtig gestimuleerd worden, mede omdat vrijwilligers een steeds belangrijkere functie in de samenleving te vervullen”.

De Wmo werkplaats Noord richt zich op de ontwikkeling van de competenties van vrijwilligers in het toegankelijk maken van de ondersteuning tot maatschappelijke participatie van mensen met beperkingen. Het doel van de training is: Ontwikkeling van de competenties van vrijwilligers in het toegankelijk maken van de ondersteuning tot maatschappelijke participatie van mensen met beperkingen (projectaanvraag WMO-werkplaats Noord).

## Module doelstellingen

---

- De vrijwilliger kent de ontwikkelingen in de Wmo die leiden tot een andere rol voor vrijwilligers
- De vrijwilliger kent de begrippen en bijbehorende attitude die horen bij de nieuwe rol (coachen, eigen kracht en empowerment)
- De vrijwilliger kent de gespreksvaardigheden om de coachende rol uit te voeren
- De vrijwilliger is zich bewust van zichzelf (motivatie en talenten) en kan reflecteren op zichzelf (eigen kracht, empowerment en eigen grenzen).
- De vrijwilliger weet hoe, en stemt in samenwerking met andere relevante partners, (professionals) de onderlinge samenwerking af.
- De vrijwilliger is op de hoogte van het lokale vrijwilligersbeleid.

# Opzet van de module

Deze module voorziet vrijwilligers in drie bijeenkomsten kennis te laten nemen van de veranderende rol van de vrijwilliger na de transitie door de Wmo. De doelgroep voor deze module zijn vrijwilligers die vrijwilligerswerk verrichten in zorg en welzijn. De werkzaamheden zijn bij voorkeur gericht op complexe vraagstukken. De module is ook goed te volgen door vrijwilligers die minder complexe ondersteuning geven maar nieuwsgierig zijn en eigen deskundigheid willen bevorderen. De module is gericht op het niveau van een MBO +/- HBO-opleiding. Het wenselijke aantal deelnemers ligt tussen de 10 en de 20. De module kent geen huiswerk. Alles wordt ter plekke behandeld en afgesloten. De bijeenkomsten duren 3 uur.

Er is gekozen voor een actieve benadering. Veel oefeningen en gesprekken. De volgorde van de inhoud per keer kan aangepast worden.

De opbouw van de module is als volgt:

- Bijeenkomst 1: De kanteling en de betekenis voor de rol van de vrijwilliger.
- Bijeenkomst 2: Nieuwe doelgroepen, inzetten van eigen kracht en de dialoog.
- Bijeenkomst 3: Het voeren van een dialoog en het samenwerken tussen formele en informele zorg.

De ontwikkelingen in gemeentes gaan snel. De training heeft alleen houdbaarheid als de trainer de training aanpast aan de meest recente gegevens en toespitst op de gemeente waar de cursus verzorgd wordt. Indien er deelnemers uit verschillende gemeenten zijn dan is het belangrijk om voor dagdeel 3 af te stemmen hoe iedere deelnemer tot zijn recht komt. Dagdeel 3 is het enige dagdeel met gasten. De gasten komen uit één gemeente.



# Inhoud van bijeenkomst 1

## Onderwerp: De kanteling en de betekenis voor de rol van de vrijwilliger.

---

Tijdens deze bijeenkomst wordt aan de hand van een aantal stellingen geïnterviewd hoe de vrijwilligers denken over hun taken en de ontwikkelingen. De ontwikkelingen worden besproken vanuit het perspectief van de veranderende rol voor de vrijwilliger. De deelnemers verkennen hun eigen kwaliteit als vrijwilliger gekoppeld aan de gevraagde attitude.

De module start met het in gesprek gaan en gaat later in op de drie dagdelen en de verwachtingen van de deelnemer. Hierdoor heeft de deelnemer eerst de sfeer kunnen proeven voordat er al direct gevraagd wordt naar eigen meningen en verwachtingen.

Op diverse momenten wordt de kennismaking verdiept door het vertellen van eigen ervaringen en eigen wensen en gedachten over het werken als vrijwilliger.

## Doelstellingen

---

- De vrijwilliger kent de ontwikkelingen in de Wmo die leiden tot een andere rol voor vrijwilligers.
- De vrijwilliger is zich bewust van zichzelf (motivatie en talenten) en kan reflecteren op zichzelf (eigen kracht, empowerment en eigen grenzen).

## Literatuursuggesties

---

- Bos A. van den & Meulen S. van der (2012). *Omgaan met burgers met een psychiatrische achtergrond of verstandelijke beperking. Introductie voor vrijwilligers*. Groningen: Hanzehogeschool. Geraadpleegd op de website van Wmowerkplaatsen: <http://www.wmowerkplaatsen.nl/omgaan-met-burgers-met-een-psychiatrische-achtergrond-verstandelijke-beperking>.
- Hofman E. & Wijgerden N. (2012) *Toolkit competentieontwikkeling vrijwilligerswerk*. Utrecht: Movisie. Geraadpleegd op de website van Movisie: <http://www.movisie.nl/publicaties/toolkit-competentieontwikkeling-vrijwilligerswerk>.
- Veld A. de (2012) *Burgers voor burgers*. Nijmegen: Hogeschool Arnhem Nijmegen. Geraadpleegd op de website van Wmowerkplaatsen: <http://www.wmowerkplaatsen.nl/burgers-voor-burgers>.

## Lesopzet voor de trainer

---

SLIDE 1: Openingstitel

Kennismaken en elkaar voorstellen. Speel het filmpje af van van Kooten de Bie

### **Opdracht**

Laat de deelnemers in tweetallen gedurende 10 minuten (5 minuten per persoon) elkaar vertellen welk vrijwilligerswerk ze doen. Vervolgens gaat de ene deelnemer de ander introduceren in de groep.

SLIDE 2: Link naar filmpje 'Zorgenloos'.

### **Kijkopdracht**

Bekijk het filmpje van van Kooten en de Bie 'Zorgenloos'. In dit filmpje kan een verbinding met de huidige ontwikkeling gelegd worden.

<https://www.youtube.com/watch?v=ebj1rA24kbs>

SLIDE 3: Een aantal stellingen

### **Opdracht**

Deelnemers vullen de stellingen in (bijlage 1).

SLIDE 4 en 5: Uitleg over het programma

SLIDE 6: Bespreken van de stellingen

### **Opdracht.**

Aan de hand van de eerder ingevulde stellingen gaan deelnemers met elkaar en daarna samen met de trainer in gesprek over de Wmo en de betekenis voor de vrijwilliger. De deelnemers gaan nieuwsgierig met elkaar in gesprek door zich op te stellen als een OEN.

De trainer kan gebruik maken van informatie te vinden in;

- Hetem R. & Franken M. (2015). *Feiten en cijfers vrijwillige inzet*. Utrecht: Movisie. Geraadpleegd op de website van Movisie: <https://www.movisie.nl/feiten-en-cijfers/feiten-cijfers-vrijwillige-inzet>
- Hofman E. & Wijgerden N. (2012) *Toolkit competentieontwikkeling vrijwilligerswerk*. Utrecht: Movisie. Geraadpleegd op de website van Movisie: <http://www.movisie.nl/publicaties/toolkit-competentieontwikkeling-vrijwilligerswerk>
- Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2007). Voor Elkaar Beleidsbrief Mantelzorg en Vrijwilligerswerk 2008 – 2011. Den Haag.
- Winsemius, A., red. (2013). *De participatietrilogie*. Geraadpleegd op de website van Movisie. <https://www.movisie.nl/publicaties/participatietrilogie>

SLIDE 7: Vragen t.b.v. de inhoud en verwachtingen

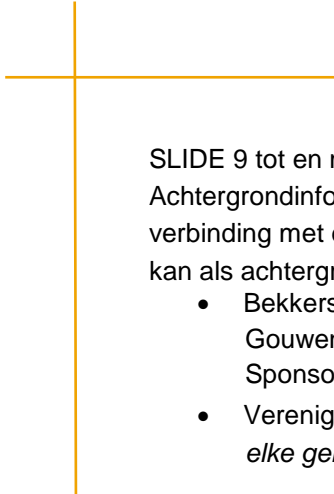
Hier wordt ingegaan op de verwachtingen van de module maar ook op de beeldvorming die de deelnemers hebben van de transitie.

SLIDE 8: Introductie en uitleg van de Wmo via Wmo gestript

### **Kijkopdracht.**

De deelnemers worden via Wmo gestript op de hoogte gebracht van het hoe en waarom van de Wmo. Voor verdere informatie kunnen deelnemers doorverwezen worden naar [wmowerkplaatsen.nl](http://wmowerkplaatsen.nl).





SLIDE 9 tot en met 11:

Achtergrondinformatie over vrijwilligerswerk. Hier verteld de trainer over vrijwilligerswerk, de verbinding met de Wmo en de koppeling tussen vrijwilligerswerk en actief burgerschap de trainer kan als achtergrondinformatie naast eerder genoemd materiaal gebruik maken van:

- Bekkers, R. (2013) Hoofdstuk 6 Geven van tijd: vrijwilligerswerk. In: Schuyt, T., Gouwenberg, B. & Bekkers, T. (red.) Geven in Nederland 2013. Giften, Nalatenschappen, Sponsoring en Vrijwilligerswerk. Amsterdam: Reed Business Education.
- Vereniging Nederlandse Organisaties Vrijwilligerswerk (2007). *Vrijwilligers, de trots van elke gemeente.*

SLIDE 12. De Wmo gestript over het maatschappelijk steunsysteem.

**Kijkopdracht.**

De deelnemer kan de eerder behandelde slides herkennen in deze strip

SLIDE 13. Initiatieven die de burger in de eigen omgeving ziet ontstaan na de transformatie.

SLIDE 14. Wat betekent het doen van vrijwilligerswerk voor de deelnemer.

SLIDE 15 en 16. Kernkwadrant

**Opdracht.**

De vrijwilliger heeft kwaliteiten in zijn rol en aan in een korte oefening gaan trainer en deelnemers verkennen wat de kwaliteiten en valkuilen zijn in het uitvoeren van vrijwilligerswerk (bijlage 2). Door dit aan het einde van de bijeenkomst te doen kunnen de besproken onderwerpen meegenomen worden in de uitwerking van de opdracht. Vrijwilligers ontdekken hierdoor wat aandacht nodig heeft als ze de inzet koppelen aan de attitude zoals ze nu kennen, b.v. zorgen voor (in plaats van zorgen dat) e.d. De laatste slide laat de uitgangspunten zien.



# Inhoud van bijeenkomst 2

## Onderwerp: De nieuwe doelgroepen. Inzet van eigen kracht en de dialoog

---

Tijdens deze bijeenkomst behandelen we meerdere thema's. Er wordt stilgestaan bij de 'nieuwe doelgroepen' waar de vrijwilliger begeleiding en coaching aan gaat geven. De wederkerigheid en daarmee de vraag naar actief burgerschap. Het maatschappelijk steunsysteem en wat de vrijwilliger kan betekenen en problemen voor mensen met een beperking om te participeren. Dit alles wordt vervolgens gekoppeld aan het verkennen van de eigen grenzen.

Voor deze bijeenkomst kan ook vier uur genomen worden als de onderwerpen meer verdieping willen hebben. Deze bijeenkomst wordt er veel aan gedachten en bevindingen, ervaringen uitgewisseld.

Het onderdeel gesprekstechniek wordt niet expliciet behandeld. Tijdens de gesprekken en discussie wordt dit eigen gemaakt. De trainer schenkt aandacht aan doorvragen, open vragen, van mening verschillen zonder iemand te diskwalificeren en samenvatten. Door dit tijdens de oefeningen mee te nemen ontstaan de vaardigheden. Het in gesprek gaan met de burger vereist gespreksvaardigheden en een daarbij behorende houding die meer gericht is op ondersteuning geven zodat de ander verder kan, dan het oplossen voor de ander. In de gespreksvoering is luisteren, samenvatten en doorvragen van groot belang. In de gesprekken die de deelnemers voeren met elkaar wordt aangestuurd op gesprekstechnieken zoals open vragen stellen, luisteren, meningen en adviezen achterwege laten.

## Doelstellingen

---

- De vrijwilliger heeft kennis van het begrip actief burgerschap
- De vrijwilliger weet wat er verstaan wordt onder de 'nieuwe doelgroepen' en weet waar participatieproblemen aan de orde zijn.
- De vrijwilliger is zich bewust van eigen vooroordelen en stigma's.
- De vrijwilliger is zich bewust van zichzelf (motivatie en talenten) en kan reflecteren op zichzelf (eigen kracht, empowerment en eigen grenzen).
- De vrijwilliger kan de basistechnieken van gespreksvoering toepassen

## Literatuursuggesties

---

- Brink C. (2013). *Zelfregie, eigen kracht, zelfredzaamheid en eigen verantwoordelijkheid. De begrippen ontward*. Utrecht: Movisie.
- Jansen C. (regie) (1994). *Ik weet dat mensen het raar vinden* (documentaire). Hilversum: Humanistische omroep.
- Vereniging Nederlandse Gemeenten (2013). *Het gesprek. Deel IV. Nieuwe doelgroep, ander gesprek*. Den Haag: VNG

## Lesopzet voor de trainer

---

Kijk terug op de vorige bijeenkomst en bespreek eventuele vragen die deelnemers hebben naar aanleiding van de vorige bijeenkomst.

SLIDE 1. Openingslide

SLIDE 2. Doel van de bijeenkomst

SLIDE 3 EN 4. Actief burgerschap

**Opdracht** Laat de deelnemers met elkaar in gesprek gaan over het begrip actief burgerschap. In 5 minuten kan er in duo's uitgewisseld worden. Vervolgens gaat de trainer het uitleggen aan de hand van de notities bij de slide.

Na de uitleg kan aan de deelnemers gevraagd worden wat zij vinden van de term 'actief burgerschap' en welk effect zij denken dat deze vraag naar actief burgerschap heeft op de samenleving.

SLIDE 5. Het maatschappelijk steunsysteem (MSS)

**Kijkopdracht.** Kijk naar de Wmo gestript 6. Het maatschappelijk steunsysteem bespreken vanuit het perspectief van de vrijwilliger. Het filmpje is ook bruikbaar voor de volgende bijeenkomst waar het samenwerken met professionals aan de orde komt.

SLIDE 6. Rollen van de vrijwilliger

Na het zien van het filmpje over het MSS kan het gesprek plaatsvinden waar vrijwilligers hun rollen vervullen. In welke rol kunnen ze binnen het MSS ingezet worden. Er staan een aantal genoemd. De deelnemers kunnen dit rijtje aanvullen.

SLIDE 7. De nieuwe doelgroepen.

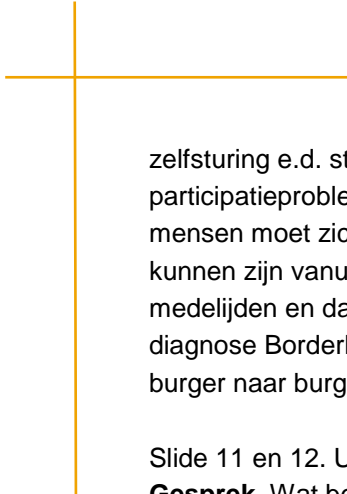
De titel is misschien niet de juiste als er met de vrijwilligers gesproken wordt. De VNG spreekt van nieuwe doelgroepen die eerder onder de AWBZ geholpen werden.

**Opdracht.** Maak een grote tekening van een mens om meerdere flaps. Hang die op in de werkruimte. Geef de deelnemers plakpapierjes waarop ze kunnen schrijven welke gedachten naar voren komen bij de doelgroepen. Hoe kijken de deelnemers naar deze twee groepen. De geeltjes kunnen over alles gaan, vooroordelen, angsten, positieve gedachten e.d. Iedereen plakt de geeltjes op en vervolgens wordt daarover in gesprek gegaan. Belangrijk is om hier goed aandacht te besteden aan de uitspraken en door te vragen. Hier kan aan de deelnemers ook gevraagd worden met elkaar in gesprek te gaan en nieuwsgierig te zijn naar het waarom van de mening van de ander. Ook geeft het de mogelijkheid om van elkaars ervaringen te leren.

Vervolgens een kijkopdracht. Hiervoor kan een documentaire gekozen worden waarin iemand uit één van beide doelgroepen centraal staat. De documentaire 'Ik weet dat mensen het raar vinden' kan goed gebruikt worden omdat Arie zijn verhaal doet over zijn leven en het leven met de diagnose en het effect op zijn mogelijkheden om te participeren.

SLIDE 8 tot en met 10. Aandachtspunten en participatieproblemen.

Deze slide gaat verder in op beperkingen die mensen ervaren om te participeren. De beperking/ziekte is één, de problemen in de participatie is veel groter. Problemen als stigma, gebrek aan



zelfsturing e.d. staan bij slide 9 besproken. Jaarlijks worden er nieuwe cijfers gepubliceerd over de participatieproblemen van deze doelgroep m.b.t. werk, stigma, zelfstigma e.d. Een grote groep mensen moet zichzelf op grote schaal bewijzen en tegen veel (voor)-oordelen vechten. Deze kunnen zijn vanuit angst, geen kennis van doelgroepen en pers en daarmee negatief of juist vanuit medelijden en daarmee altijd positief. Denk b.v. aan iemand met Downsyndroom of iemand met de diagnose Borderliner, schizofreen enz. het gaat hier in het gesprek over het tegemoet treden van burger naar burger en niet van burger naar patiënt.

Slide 11 en 12. Uitgaan van eigen kracht.

**Gesprek.** Wat betekent eigen kracht voor u, wat betekent het in de context van de Wmo en wat betekent dat voor de rol van de vrijwilliger.

Na een kort gesprek stilstaan bij eigen kracht en de opbouw naar zorg. Dit sluit aan op het MSS. Eigen kracht is niet alleen van toepassing als begrip 'wat iemand nog zelf kan zonder steun', maar ook 'wat iemand nog kan met ondersteuning'. In het gesprek kan stilgestaan worden bij het afnemen van eigen vermogen door iemand uit de eigen omgeving of een hulpverlener. Deelnemers kunnen spreken vanuit eigen ervaringen waar zij betutteling, zorgen voor of zich anderzijds beperkt voelden worden in hun eigen handelen omdat iemand anders het over ging nemen.

SLIDE 13. Eigen grenzen.

Er wordt stilgestaan bij het verkennen van de eigen grenzen aan de hand van eigen casuïstiek. Vragen die onder andere besproken worden: Wanneer heeft u uw eigen grens ondergeschikt gemaakt? Wat is de reden dat de grens flexibeler werd? De deelnemers bevragen elkaar hierop. Door met elkaar in gesprek te gaan wordt nog duidelijker wat ieders persoonlijke grens is en hoe deze in de praktijk bewaakt of verschoven wordt.

Belangrijk is te weten dat het hier gaat om persoonlijke grenzen gaat en dat deze niet te generaliseren zijn voor vrijwilligers. De grenzen zijn per persoon verschillend en mogen dat ook zijn.

## Vorbereiding voor de volgende bijeenkomst

---

De volgende bijeenkomst komen er gasten, professionals uit welzijn en zorg en indien mogelijk een beleidsmedewerker betrokken bij het gemeentelijk vrijwilligersbeleid. Laat de deelnemers het beleid lezen ter voorbereiding. Op het moment van het schrijven van deze module hebben veel gemeentes nog geen vrijwilligersbeleid opgesteld.



# Inhoud van bijeenkomst 3

## Onderwerp: Samenwerking tussen professionals en vrijwilligers

---

Tijdens deze bijeenkomst worden professionals uitgenodigd en, indien mogelijk, een vertegenwoordiger van de gemeente die betrokken is bij het vrijwilligersbeleid. Als de gemeente vrijwilligersbeleid beschreven heeft deel dat dan uit tijdens de 2<sup>e</sup> bijeenkomst. Deelnemers kunnen dit van tevoren lezen en vragen over formuleren. De vrijwilligers hebben eerst een gedeelte samen ter voorbereiding op het gesprek met het werkveld en de beleidsvertegenwoordiger van de gemeente.

## Doelstellingen

---

- De vrijwilliger is in staat samenwerking met de professionals aan te gaan.
- De vrijwilliger kent het gemeentelijk beleid m.b.t. de inzet van vrijwilligers in welzijn en zorg
- De vrijwilliger kan samen met de professional tot taakafbakening komen.

## Literatuursuggesties

---

- Anonymous (p.m.). *Vrijwilligersbeleid*. Geraadpleegd op de website van Invoering Wmo: <http://www.invoeringwmo.nl/onderwerpen/vrijwilligersbeleid>.
- Hofman E. & Wijgerden N. (2012) *Toolkit competentieontwikkeling vrijwilligerswerk*. Utrecht: Movisie. Geraadpleegd op de website van Movisie: <http://www.movisie.nl/publicaties/toolkit-competentieontwikkeling-vrijwilligerswerk>.
- Movisie (2014). *Grenzen aan de verantwoordelijkheid van vrijwilligers* (artikel). Geraadpleegd op <https://www.movisie.nl/artikel/grenzen-aan-verantwoordelijkheid-vrijwilligers>

## Lesopzet voor de docent

---

Kijk terug op de vorige bijeenkomst en bespreek eventuele vragen die deelnemers hebben naar aanleiding van de vorige bijeenkomst.

SLIDE 1, 2 en 3

Opening van de bijeenkomst en doelstelling.

SLIDE 4. Mijn ervaringen met professionals in de samenwerking

**Opdracht.** De deelnemers gaan met elkaar in gesprek over de vragen in de presentatie. Het perspectief moet gericht blijven op de samenwerkingservaringen met professionals. Zowel belemmerende als samenwerkings-bevorderende factoren komen aan bod. De deelnemers vragen om tot adviezen te komen aan professionals. Deze adviezen kunnen meegenomen worden in het gesprek met de professionals.

SLIDE 5. Samenwerken.

De trainer legt de verschillende vormen van samenwerking uit. Check op herkenning. Met name beleidsgerichte samenwerking wordt weinig toegepast.

SLIDE 6. Dilemma's.

Er zijn een aantal dilemma's die zich afspelen in de samenwerking tussen professionals en vrijwilligers. Een aantal dilemma's staat genoemd.

**Bespreken.** Herkennen de vrijwilligers deze dilemma's en hoe gaan ze daar tot nu toe mee om. Zijn er dilemma's toe te voegen.

SLIDE 7 en 8. Aandachtspunten.

Na het bespreken van ervaringen en dilemma's kunnen de aandachtspunten besproken worden.

**Opdracht.** De trainer laat de slide nog niet zien en vraagt de deelnemers na te denken welke aandachtspunten er zijn te bespreken tussen vrijwilligers en professionals, daarna kan de slide besproken worden.

In de theorie staan ook een aantal punten beschreven die aangehaald kunnen worden.

SLIDE 9. Voorbereiding op het gesprek.

De bespreking van het eerste gedeelte en het lezen van het beleidsplan vrijwilligerswerk kan omgezet worden naar vragen aan, en het in gesprek gaan met, professionals en beleidsmedewerker. Neem hiervoor de tijd. De trainer is de bewaker van het gesprek. Doel is samen afstemmen, vragen beantwoorden en ideeën uitwisselen. Zorg dat de gesprekspartners niet bekritiseerd worden maar wel kritisch in gesprek kunnen gaan.

Zorg dat de gasten voldoende tijd hebben om na te denken. Zij zijn het minst voorbereid op de bijeenkomst.

Mooi is het als de samenspraak leidt tot nieuwe inzichten en onduidelijkheden verminderen.

SLIDE 10. Evaluatie